

ชานเกย์ ทาซี : บทบาทของการบริหารจัดการน้ำในโครงการไฟฟ้าพลังน้ำในประเทศภูฏาน : กรณีศึกษาโครงการไฟฟ้าพลังน้ำมังกเดชชู. (THE ROLE OF WATER GOVERNANCE IN HYDROPOWER IN BHUTAN: A CASE STUDY OF MANGDECHHU HYDROELECTRIC PROJECT) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: Jakkirt Sangkhamanee Ph.D., 156 หน้า.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษากระบวนการการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานน้ำในประเทศภูฏาน โดยมองผ่านกรอบของการบริหารจัดการและความยั่งยืน การที่รัฐบาลภูฏานมีเป้าหมายที่จะบรรลุเป้าหมายของ “การพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจ” ในปี ค.ศ. 2020 นั้น ได้ส่งผลให้มีการเร่งการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานน้ำหลายแห่ง อย่างไรก็ตามด้วยข้อจำกัดในการปฏิบัติการในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงจากทุกภาคส่วนได้ทำให้โครงการพัฒนาโรงไฟฟ้าพลังน้ำเกิดผลกระทบและการต่อต้านจากผู้คนในท้องถิ่น

งานวิจัยนี้ใช้โครงการการพัฒนาโรงไฟฟ้าพลังน้ำมังกเดชชู ซึ่งเป็นโครงการที่กำลังอยู่ในช่วงของการพัฒนาในเขตทรองกาเป็นกรณีศึกษาเพื่อตรวจสอบกระบวนการการตัดสินใจ การศึกษาใช้การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องจำนวน 25 คน รวมถึงเจ้าหน้าที่โครงการการพัฒนาโรงไฟฟ้า เพื่อศึกษาพลวัตของโครงการดังกล่าว นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังเก็บข้อมูลจากการอภิปรายกลุ่มแบบมีส่วนร่วมเพื่อศึกษามุมมองของประชาชนต่อโครงการฯ ตลอดจนเอกสารทางราชการ รายงาน และสิ่งตีพิมพ์จากสื่อสารมวลชนต่างๆ ด้วย

งานวิจัยนี้พบว่า โครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำมังกเดชชูนั้นยังไม่มีการจัดการน้ำอย่างเหมาะสม งานชิ้นนี้เสนอว่ากระบวนการของการพัฒนาการบริหารจัดการน้ำอย่างรอบด้านนั้นกำลังอยู่ในขั้นตอนของการพัฒนา และต้องเผชิญกับปัจจัยแทรกต่าง ๆ จากทั้งภายในและภายนอกประเทศภูฏานจึงเป็นเพียง “ระบบราชการของการจัดการน้ำ” มากกว่าที่จะเป็นระบบการบริหารจัดการน้ำอย่างแท้จริง กระบวนการการตัดสินใจที่เป็นอยู่นั้นยังเป็นไปในลักษณะบนลงล่าง ปรากฏการณ์ที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือแนวคิดเรื่องของการมุ่งการพัฒนาเพื่อตอบสนอง “ผลประโยชน์ของชาติ” ซึ่งปรากฏอยู่ในวิถีความคิดและการปฏิบัติงานของหน่วยงานรัฐและชุมชน ได้ทำให้แนวทางในการพัฒนากระบวนการตัดสินใจแบบใหม่ๆ เช่น กระบวนการการตัดสินใจแบบล่างขึ้นบนและแบบรากหญ้า นั้นไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ความเข้าใจดังกล่าวนี้เองได้ช่วยให้เราเข้าใจปฏิสัมพันธ์ของประชาชนและรัฐต่อผลประโยชน์แห่งชาติมากขึ้น และชี้ให้เห็นว่าในทางปฏิบัติการคำนึงถึงแต่ผลประโยชน์ของชาติเป็นหลักนั้นจะส่งผลให้กลุ่มคนจำนวนหนึ่งในสังคมที่เน้นเรื่องของความสุขมวลรวมแต่กลับได้รับผลกระทบและต้องเผชิญกับปัญหาได้อย่างไร

อย่างไรก็ตาม ในอีกแง่หนึ่งก็พบว่ามิตัวบ่งชี้จากรัฐบาลที่ชี้ให้เห็นถึงความพยายามที่จะพัฒนาการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบของรัฐบาลที่ครอบคลุมโครงการทั่วประเทศ งานวิจัยนี้ สรุพบว่า การเปลี่ยนแปลงลักษณะของกระบวนการการตัดสินใจในการพัฒนาโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานน้ำจากเดิมที่รัฐเป็นศูนย์กลางไปเป็นไปในลักษณะการกระจายอำนาจในการตัดสินใจมากขึ้นนั้น จำเป็นอย่างยิ่งต่อโครงการการพัฒนาโรงไฟฟ้าพลังน้ำในประเทศภูฏานอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในเมืองมังกเดชชู แม้ว่าสิ่งนี้จะเป็เรื่องยากที่จะประสบความสำเร็จ แต่ก็เป็อีกก้าวหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของแนวความคิด “ความสุขมวลรวมประชาชาติ”

สาขาวิชา การพัฒนาระหว่างประเทศ

ปีการศึกษา 2556

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก